
دو اثر
دو شاعر
برینس
دریک وقایه
سپیده
حبیب الله رفیع
و
پائیز حنیفی
چیزی
۱۳ ٤٦

AFGHANISTAN CENTRE AT KABUL UNIVERSITY
3 ACKU 00032768 3

احمد شاه وحدت
Ahmad Shah WAHDAT
Mobile: 0700252598
E-mail: ahmadshahwahdat2@yahoo.com

اهدا

این اثر را به نسبت حلول
سال ۱۳٤٦ به دهاقین
ارجمند و توانای
کشور و کارگران
نیرومند اهدا مینمائیم .

«پ، ح-ح، ر»

یك سخن از دو دهن
یو بر ښپ په دوو زړونو کښې

مشترك اثر

سپیلـه ، بریښ

دوه اثره، د دووشاعرانو، په یوه وقایه کښې

د

پائیز حنیفی ـ او ـ حبیب الله رفیع

دری ـ او ـ پښتو

۱۳٤٦

خوخبرې

د افغان سوسیال د یموکرات جریان سږ کال «د افغان ملت» په لوی نامه په خپل کار پیل و کړ او داد و هم اثر دی چې د کتاب په بڼه کښې ګرانو لوستونکو ته وړاندې کیږی، لومړی اثر د «علاج فقر» کتاب ژ ې یوه پیاوړی پوه زلمی ۴۰، ای یوسف «فرند» لیکلی ؤ او د «افغان ملت» د اداری له خوا چاپ او خپور شو.

تردی و رو سته یو بل تاریخی او اد بی اثر هم وړاندې کیږی چې هغه د «سیستان یا ساکستانا» ترعنوان لاندی لیکل شوی دی.

دغه اثر چې اوس ستاسو لاس ته درځی د دوو زلمیو ملی شاعر انو پښاغلو حبیب الله رفیع او پائیز حنیفی شعرونه دی چې د خپل محیط اوژوند واقعی انعکاس بې پښودلی دی.

زموږ شعر او ادب بنایی چې د ملی درد و نو پښکار ندوی وی خو دهغه د علاج له پاره یو حرکت په موږ کښې پیدا شی، را تلونکی نسل هم زموږ له حالله خبر شی او زموږ دوا قعی ژوند خوند وشکی. موږ به نه یو مګر دغه تاریخی سند و نه به له موږ څخه پاتې وی.

د دی مجموعې دغه دوا ډه شاعران له خپل محیطه متأثر شوی او د خپل ژوند رسامان دی را تلونکی افغانان به له هغه څخه زموږ په حال خبر شی. دادی تاسی بې هم یوه پلاوکو ری وهیله ده چې تاسو خپل دزړه د ردونه پکښې و موندلای شی!

«د افغان ملت مسئول مدیر»

ق، حداد

سخن من

خوانندهٔ عزیز و ارجمند !

شعر شناسان وسخن سنجان پیرا مون شعر و نظم وهمچنان دراطراف انگیزه ، تاثیر، کیفیت و جذبهٔ آن زیاد حرف زده و بعضی نظریاتی ابراز واز خود باقی مانده اند. امامن بحث خود را ازجهان دیگرشعر آغاز ودرب دیگری رادر بوستان این هنرستان بروی ذوقمندان محترمیکه چشم ودیدهٔ براین اوراق سیاه شده از دردهای ملی میکشایند، میکشایم و گلهائی را که ازهنرستان شعرم چیده ام دسته دسته تقدیم شان مینمایم .

این درب یا این روزنه دراین بوستان و یا بعبارهٔ دیگری دریچهٔ این هنرستان سخن، بسوی دنیای مردمی وجهان عواطف بشری وهمنوعی باز میشود. رایحه و بوی گلهای این گلستان بهر مشامی گوارا نبوده موافق وسازگار نمی افتد، بلکه بعضی مشامهای ناسزاوار از شمیدن این غنچه های بو یای باغ دل و این گلها وشقایق که در شاخسار حقایق بار آمده اند مختل منضجر وخشک میگردد .زیرا این فرشتگان پاك طینت وپاکیزه سرشت، تنها و تنها در دامن پاك دلان روشن نهاد

و بسا وجدان آویخته و بزانوی نیکوگهران جا میکند .

چه گلبرگهای این باغ همواره چهره با اشک گرم شاعر در سرد بهای روزگار شسته و جراحت ها از موگان جفاکیش خار های مؤذی و هرزهٔ اجتماع بر رخسارهای نازك و لطیف خود برداشته است و لی زینت هنرستان طبع را برهم نزده بل با اعجاز خاصی همواره برونق آن افزوده رفته اند . یعنی همیشه در آن بهار بوده ولی در نظر تاریك دلان و تنگ نظران خزان نموده و مهرگان جلوه کرده است .

آری گلشن طبع، طبع هنرآفرین و هنر درد آگین خزانی ندارد . بلکه بهارش بهارتر و گلزارش زیباتر شدنیست !

تا اینجا آنچه گفتم چنین خلاصه اش میکنم که آنچه مرا در شعر امروز زودتر جذب میکند و بیشتر خوش میآید اولتر پهلوی عواطف ، سوز، رموز عمومی و درد آن است و بس . چه اصلا موجد اساسی و اصلی شعر هم همین سوز و درد است که الهام شاعر میشود منتها با این فرق که در گذشته ها این سوز و سازها در خلال راز و نیاز های تصوف، عشق و شکست و نا امیدی های آن جستجو شده و بکار رفته است و لی امروز ایجاب میکند تا این سوز و دردها در نابسامانی های محیط و افراد از نظر افتادهٔ اجتماع و احساسات اجتماعی بروز نموده و سراغ شود، حتی بکار برود . تا اقلا انگیزهٔ خوش و کیف موافقی از آن بخوانندهٔ آن دست داده بتواند .

نالههائیکه ازخامهٔ حسرت زای نگارنده سرزده واشکی که از دیدهٔ روزگارم دراین برگهای کاغذ چکیده وبشما تقدیم میگردد از خلال همان سوز ودردها وازحنجرهٔ همان عقده های ناکشوده واز گلوی همان نفسهای از یأس گره خورده و اخیراً از ورای همان دردهای مشترك اجتماعی برآمده است که بیشتر ازآنها تذکر دادم .

این نالهها باهمه نارسائیها در تاریکترین دماغهاره برده ودرسخت ترین دلها جا کردنی و گوشهای کری را وا کردنیست !!

این نالهها واعجاز آن باداشتن بسی درد و سوزها مسکن دردهای مشترك ماوتسلی بخش نا امید یها ست واگر هیچ نباشد بازهم ورقی برای تاریخ میتواند باشد .

در مورد نوع اشعار بهمین گفتهها اکتفا نموده در بارهٔ این اثر گفتنی ذمه خودرا بعرض میرسانم وآن اینکه :

ازدیریست وقتی به بوستان شعرم پا میگزاردم ودر خیابان های پهناور وعریض آن قدم زده به گلچینی می پرداختم ، گل سرخ وقرمز گونی را از گلبن می ربودم وآنرا شمیده شمیده پیش میر فتم شخص دیگری را نیزاز آنطرف خیابانهای شعردر بوستان ادب بطرف خود درحرکت وپیش آمدن می یافتم او نیز غالباً گلهای زردی را از شاخه اش جدا کرده بگریبان میزد؛ روزی بمن نزدیك شده گلش را بمن دادو گلم را درعوض گرفت ، دریافتم که او نیزشاعر است و بسراغ دختر شعر آواره میگردد ، سپس گل های سرخ وزرد را پهلوی هم قرارداده گفت:

«رفیق ! ببین جلوهٔ رعنائی وز یبائی خوبی در همین دو گل است».

یعنی همواره اشعار سوزناک، مفید و پر معنی دوستم جناب مولانا حبیب‌الله «رفیع» را در جراید ومجلات کشور پیوسته مطالعه کرده واز فحوای آن محظوظ ومستفید میشدم تا اینکه روزی نظریه جناب محترم «رفیع» صاحب چنین قایم گشت که اثری را من واوشان مشتمل از اشعار پښتو ودری از اشعار خودها بوجود آورده نشر کنیم، مخلص هم باتحسس وارادت نظریه نیك وصائب شاعر گرانمایه و بادرد پښتوی کشور دوستم «رفیع» صاحب را پذیرفته ودست باقدام شدم.

اینك یك اثر خودرا که «سپیده» نام گزارده بودم بضم اثر بشاغلی «رفیع» صاحب که «برښنا» نامش داده در یك وقایه خدمت خوانند گان گرامی وتسکین ذوق ذوقمندان چنین اشعار بحیث یك تحفه معنوی ویك دیوان مملو از همدردی و ابراز عواطف وبالاخره منحیث نماینده وحدت کلیه افسراد و نژادهای مختلف ملت نجیب افغانستان و نمونهٔ مودت دری وپښتو تقدیم میکنم.

درپایان یکبار دیگر نظریهٔ قیمتدار وعالی دوستم بشاغلی «رفیع» صاحب را که مبنی برنشر این اثر مشترك ابراز فرموده اند به تحسس یاد آور شده بعرض حرمت می پردازم.

عبدالرؤف «پائیز حنیفی»

کابل ۲۹ - ۷ - ۱۳۴۵

سرلیك

ظلمونه ، دیکتاتوری ، اجتماعي بی عدالتی ، بي رحمی ، او تجاوز ، خیانتونه او نوری بي نظمی داقول سره یو ځای شول ، په زړه یي یرغل وروو کړ او وخت چي دزړه له نریوتاروتو سره په تماس شول نو یو «بربنډ» تري جوړ شو ، زړه یي په کوږ کښی په تریکو ، قوپو ، لالهاندا وبي قراره کړ ، چي په نتیجه کښي دا «بربنډ» دځپریکو ، کړیکو ، آهونواو فریادونو په ځپره له خولي څخه راووت دفضا په لوړوان شو ، هلته دوه یځو له نریو - نریو پر دوسره ونښت او د «آسمان بربنډ» تري و زیږید چي د تا لندي په ملتیا د ظلم په کښت دډلی او رول غوڅی او هم دلته په مځکه کښي د بربنډ لی زړه دسر و - سر و ینو ځای مځکی داو شکو په ځپره کښي طوفانی کړي او د ظلم دریښو له بهخه ایستلو هڅه لری ؛ دا «اسمانی بربنډ» او د «زړو نو بربنډ» چي سره یو ځای شی او و بریښی نو خلك راویښیږی د ظلم ، استبداد ، دیکتاتوری ، فیوډالیزم او امپریالیزم په مقابل کښي راولاړ یږی او «دتورو بربنډ» منځ ته راځي ، او همدا ځای دی چي دحق او باطل ،

ظلم او عدل جګړه • شروع کېږی او په دې ډګر کښې د «تور ود بربنې» سره د «لمر بربنې» هم یوځای کیږي او یو داسې بربنې منځ ته راځي چې ستر ګې بربنوی او د لیدلو توان یې نه شی درلودلای، خو هوله لیږي داسی بربنې چې که خدای کول حق په باطل او عدل په ظلم غالبیدونکی دی، ځکه چې «د ظلم جام نسکور» او «لکل مبطل محق» دی او هم د تاریخ په ټولو دورو کښې حق په باطل زور ور شوی او د فرعون خدایی د موسی (ع) له خوا ډنګه بنګه او ګډوډه شوې ده.

✿ ✿ ✿

د اسمان بربنې : اسمان چې و بربنې نو یاد رحمت باران تري وریږی او یا د قهر ډ لی.

د تورو بربنې : د تورو په بربنې هم که له یو څو خوا د متجاوز او ظالم وینې بهیږي خو له بلې خوا د حق د پاکې لارې د شهیدانو وینې هم بهوی.

د زړه بربنې : د زړه د بربنې په اثر «د ز ړ ه و ینې» د ستر ګو نه د او بنکو په څېر راوزی او د بار خو ګانو په لار په ګړیوان را څخیږی.

د شعر بربنې : د پور تنیو بربنو نو څخه ځکه چې سر • ځای شی نو د شعر ملغلري وزیږی او د دې ملغلرو نه بو بربنید ونکی او رنګین غونډې لړۍ جوړه شی چې ورته «د شعر بربنې» ویلای شو.

✿ ✿ ✿

د یتیم اوښکې، د مظلوم آهونه، د بیوزلی فریادونه، د بزګر تنها ډې لاسونه، د څګر چاودې پښې، د کار ګر

شپه اوورځ محا نکښي ، او په مقابل کښې د ظالم ظلم ، د فیوډالانو مالکانه روش، د ملکانو اوخانانو فرعونی دماغونه ، د امپریالستانو او استعمار گرانو استبدادی حرکات او نورې راز- راز بې عدلی او بې قانونی زما په زړه یوه بې ساری اغیزه کوی، چې د دې اغیزی نه دراو لاړ شو یو احساس ما تو مخه نه عقل، نه سیاست، نه چار او نه ویره نیولا شی ، همداده چې د اغیزې او احساسات مې له زړه ، فکر او دماغ څخه د شعر په صورت د کاغذ او قلم په قید کښې راځی، نو محکه زه خپلو شعرونو ته کله «سکروټې » او کله « بربنې » نوم ږدم ، کله یې « د زړه وینې » او کله یې « د امید ګلونه » بولم او کله یې د « تېر یادونه » او « ملی دردونه» په نامه یادوم .

هوا دا ټول زما د غمونو تسکین گوڼکی او د دردونو نمایندګان دی نو له دی کبله له خپلو اشعارو سره زیاته علاقه لرم ، که له شعری لحاظه څه وی او که بد خو ما ته څه څکاری ، محکه زما مال او زما د درد دروند بار را ته سپکوی نو دا دی له « سکروټو» څخه وروسته مې « د ملی دردونو » بله برخه د « بربنې» په نامه ستاسو حضور ته وړاندې کوم ، زه باور لرم چې زما دا د دردونه دهیواد د ټولو ګڼو له دردونو سره مشترک او علاقه ورسره لری ښایی یوازې په یوه محدوده طبقه- چې شمیر یې په سلو کښې دری هم نه دی- بدولګی او د دوی له شخصی منافعو او استبدادی نظریاتو سره ټکروخوری خوزه دحق په پلوی کښې له چا څخه وېره او چار نه لرم .

✿ ✿ ✿

ګرانو لوستونکو ته به معلومه وی چې څه وخت مخکښې مې د خپلو دردونو بوه کوچنۍ مجموعه د «سکروټي» په نامه خپره کړه، هغه وخت چې ما د نومولې مجموعې د چاپولو اقدام کاوه نوخپل خوارلس او درانه ملګری حساس زلمی او بادرده شاعر ښاغلی محترم «پائیز حنیفی» ته مې خپل د زړه رازونه په هغوې نه یوازې داچې زما د دې کار ستاینه یې وکړه، په خپله یې هم ملګری راسره وکړه او د خپلو ملی دردونو یوه مجموعه یې د «نفحه» په نامه چاپ ته تیاره کړه هماغه ؤچې له «سکروټي» څخه څو شپې وروسته «نفحه» هم له چاپه راووته.

بیا ما دوی ته د زړه یو بل راز هم پکاره کړاو ورته ومې ویل: څرنګه چې زما او ستا سوا فکار او دردونه مشترک دی نو که یو مشترک اثر هم خپور کړو څنګه به وی؟ دوی په ډېره علاقه او مینه وویل پرې لیکو به چې: «یک سخن از دو دهن» زه هم خوښ شوم او هماغه ؤچې دواړو په کار لاس پورې کړاو په ډېر کم وخت کښې دا مجموعه تیاره شوه زه په پای کښې له خپل دی خوارلس او درانه ملګری څخه د زړه له کومې شکریه کوم او کوروداني ورته وایم.

حبیب الله رفیع

۴۵/۸/۲ کابل

فریادکار گران

ما کار گرو در کف دست آبله داریم
ما از ستم کـار روا یان گله دار یم

نقشی قد می در ره این قافله دار یم
از قا فله سا لار ولی فا صله دار یـم
در نقش وطن گرچه چو فرهاد زما نیم
ما کار گرا نیم !!

تولید کـند نیروی ما ثروت سر شار
با عر ضهٔ بس امتعه امر وز به بـازار
مارا رسد از صد تمنی از چه دو دینار؟!
افتد د گرش جملگی در جیب «کلا نکار» (!)
ما وسلهٔ آسایش این «ما ستر انیم»!
ما کار گرا نیم!!

ما جان بفشا نیم اگـر در پس ما شین
یا روز و شب استیم بپا چون بت چو بین
یا عمر خود آریم در این صحنه بپـا ئین
با مزد قلیلی شود آن ارزش و تخمین !!
چون شمع فروزان به بزم د گرا نیم!
ما کار گرا نیم!!!

همو اره کشد پنجهٔ ما رنج جراحت
داریم به خشکیده گیاه بیش شباهت
کز سلی طوفان بشود خم با طاعت !
تا چند شود همچو بما ظلم وقباحت ؟!
تا چند فقط نوکر یکپارهٔ نانیم؟!
ما کارگرانیم !!
چون «ماستران» راحت وآرام نداریم
آسودگی چون گردش ایام ندارید
ازعشرت امروز کمی کام نداریم
گر صبح بود خوردنی ئی شام نداریم
بل فاقه و بیمار سوی کار روانیم!
ما کارگرانیم !!
ارجی نبود پیکر رنجیدهٔ ما را
نشناسد ازآن پرسش وتیمار و دوا را
دارد مگرآن «دیو» چواین ارج و بها را؛
خارج رود ازسرفه کند بین توخدارا!!!
ما کمتر ازآن عاطل وغدار زمانیم
ما کارگرانیم!!

کابل ۴۵/۷/۱۱

دغریب اختر

قول اولاد یې لوڅ لغړ دی
نې ځپلی نه یې پوښاک شته
وږی ، تږی ، غـم ځپلی
نه په کور کښې یې خوراک شته
هیـو سی لـه پښو لـو لـی
کله توان یې نور د ژوا ک شته

لوڅې پښې سر تور یې سر دی
دغر یب نو ځه اختر دی ؟

پرې انبار دی چې هر غمونه
زده یې ډک له ار مانو دی
نه یې خوب، نه یې آرام شته
لاندې کړی اند یښنو دی
ورځ په ورځ یې حال بد یږی
ژوند یې کله د کـتو د ی

چې یې حال یوم البتر دی
دغریـب نوځه اختر دی ؟

ماشومان يې ور ته ژاړي
ځينې غواړي پوښا کو نه
دا يغرو زا مسن و ينې
آخر دوی هم لری ز ړو نه
هم په زړو کښې ارزو ګانې
هم په ژوند کښې هوسو نه

بوټ يې غوښ په دوی څکردی
دغريب نو څه ا ختر د ی؟

✿ ✿ ✿

که خودی خلك خو را کوله
خوخوراك دده حسرت دی
خلك خوښی خند اهوس کړی
دده برخه بد حا لت دی
د خو ښيو لا يق نه د ی
سرا سر يې تو ر قسمت دی

اې «رفيعه ا» پرې محشر دی
دغريب نو څه ا ختر دی؟
کابل ۱۱/ ۱/ ٤٥

بسراغ عاطفه

اندران باغیکه نخلش بی ثمر باشد بلی
قوت مردها غیان خون جگر باشد بلی
از فضای این بلد نگذشته مرغ عاطفه
شاید از خون ریزی اینان خبر باشد بلی
نیست در این توده بی درد چون قلب رقیق
وضع دلها زان در اینجا کور و کر باشد بلی
مردم با ناموس باید اینزمان آواره بود
خود فروشان در قصب چون مستقر باشد بلی
مردم صاحب کرامت از نظر افتاده اند
خوش لباس سفله هرجا معتبر باشد بلی
خوی اینان است همچون ماهی خورد و کلان
کز پی صید و شکار یکدگر باشد بلی
محرم راز اندآنانیکه در فرق و تمیز
اکثراً در نیك و بد کمتر زخر باشد بلی
بازوی رستم مثال اکنون همه زیر سر است
قبضهٔ شمشیر دست موکمر باشد بلی
شرح درد دفتر دلها دراز است و طویل
قصه می زان اندرین جا مختصر باشد بلی
کاش یك چندی حنیفی دیگری هم مثل تو
از پی نشر حقیقت پرده در باشد بلی

محکوم وایی

چه واك يې وی د بل، صورت که خپل وی څه بې کړم
چې عزم وی پردی، که هرخوا تلل وی څه بې کړم؟
که څه هم خوله زما وی خوحق نه شم پرې و یلی
د نورو په مفاد يې چې و یل و ی څه بې کړم؟
که څه هم ما ل زما او زر زما او سر ز ما وی
خو ګټه او مفا د يې چې د بل و ی څه بې کړم؟
چې بند مې حر کات وی، یم بهزار له دې ژوند ونه
که څه هم نه وی پښو کښې مې کړی او ځنځیرونه

✿ ✿

چې محکمه وی زما، تخم ز ما او کښت زما و ی
او به وی زما، هم يې به لاس پرورښت ز ما و ی
سا تل، هم يې د اوبل، هم يې ریبل زما په لاس وی
د رمند ځای وی زما، هم يې په لاس پا کښت زما وی
لیکن دا نه د بل، و اینه د بل، ګټه د بل و ی
مطلب ریې زما، زحمت زما او ز بښت ز ما وی
چې صرف مې شی د ژوند ثمر او ژوند د بل له پاره
دې هسی ژ وند ته اچوم طلا ق د تل له پا ره

له خپل واك او آزاد ژوند نه محروم به وم تر څو؟
وی ژوند به مې د بل په واك محكوم به وم تر څو؟
مدام چې ظالمان مې په حقو قو با ندې بلو سی
چې خپل حق نه شم غوښتی دا مظلوم به وم تر څو؟
چې تل نوم دا سیرا و د محكوم اخیست شی ما ته
له دې شر م نه ویلې لكه موم به و م تر څو ؟

هوا هوا رفیقه از ه خو دا ذلت نه شم منلی
مر ګ ښه دی لیكن ژوند دا سارت نه شم منلی

کـابل ۴۳/۶/۷

ای موتر سرکاری

ای موترشش متره ای پاکش عالیشان
ای آلهٔ هردسته ای باز بچهٔ طفلان
از دست نوآموزان هرروز شوی ویران
از بس که دواندت هر ناشده موتران
گه تا بدرحمام گه از بی ترکاری!
ای موترسرکاری!!!

گه بچهٔ بادارت داردجلوت دردست
گه دختر بدخویش گه خانم آن بدمست
جمپ تو نه بردارند دردراه بلندوپست
زان بشکنندت شاپت از شدت خیزوجست
از تانکی سوراخت پترول بود جاری!
ای موترسرکاری!!!

از بسکه خوری هرروز درهردروهر دیوار
گاهی بپرد پوزت گاهی شوی افگار
گاهی شوی بی بینی گه بی لب وگه بیمار
گاهی زنی سرملاق چون بگسلدت افسار
نعش تو بینم بار فردا بسرلاری!
ای موترسرکاری!!!

در حمل عروس نو جسم تو شود گلپوش
اموات بود همچون همواره ترا بردوش
ای قاطر بی گردن ای یابوگك بی گوش!
آخر خر حمالی یا خرطهٔ بالا پوش ! ؟
گاهی زچه چپانی گاهی دگر عماری؟(۱)
ای موتر سر کاری !
شش سال بود عمرت گر روش چوآئینه
ده بار روی چون لعل صد بار دگر شینه
هم قرغه وهم بغمان در هر شبی آدینه
گردی بجوانی پیر هم کهنه و پر بینه
چون باتو شود رفتار باشیوهٔ خر کاری
ای موتر سر کاری !!
گه چوته بری قرغه گه خشت سمنت بغمان
گه گلهٔ خوبان را تفریح بری خنجان
گاهی سوی استالف در نیمه شبی چالان
کین آمد ورفت را هرگز نبود پایان
یکدم نشوی بیکار از شاقه و بیگاری
ای موتر سر کاری !!!
مکتب بری و آری هرروزه تو طفلان را
زان بعد بری حمام همواره بی بی جان را
آغات بدست آرد باتو دل خویشان را
میبینی ز مستانها صد بار تو لغمان را

---

(۱) عماری تابوت یا کجاوه ئیکه مرده را روی آن بگور برند .

دانم نه تو از شخصی یار سمیتی داری!
ای موتر سر کاری!

ای نشهٔ رفتارت بهتر ز شراب ناب
آید ز خرام تو در چشم سواری خواب

رفتار روان بخشت مد هوشی کند ایجاب
زین بیش نباید گفت درباب تواز آداب

کین غین شده اینجا همچون مرض سادی
ای موتر سر کاری!

کابل ۱۳۴۵-۸-۱

عیاش

دا ښځه غلطی کړې قلم او مشکل تراش دی
نن کار نه کوی سبا ته یې تلاش دی
د غریب په وینو اخلی شراب نه

د پردو خلکو ناموس یې استفراش دی
تل یې هوا یه استهلاک کړی د اسعار دو
د وطن غمه یې نشته د هر عیاش دی
پس له وخته یې که کسب را نه پوښتې
بس نو یا ده کمسا یی او یا فلاش دی
د وطن د آبادی او بهبود فت لار کښې
«نه خمخه دی، نه گاسه دی او نه آش دی»
د درد مند و په درد و نو خپر نه شو

لاتری غوښې غوښې خوی بوخت یې په لاش
زده یې نه سو ځی، زده سوی یې نشته زده کښې
به دې خپل عمل راضی، خو ښ او بشاش دی

«کوه بار نه دی منزل ته» ای «رفیقه!»
که اول وی که آخر وی صریې پاش دی

۴۵/۷/۱۳

نه غواړو

دورور «خپلگان» راته «اختر» ښکار ښ ی
یواز ې «ځان» له پ ا ر ه «ښه» غواړو !
د د ه د « ب د ی و ر ځې » غم نه ک و و
« ښه و ړځ » هېڅکله ور ته نه غ و ا ړ و !
په « خپله خپ ـه » مو «ایما ن» راو ن ی
د خپلې ګیډ ې « م ې ب د ه » غ و ا ړ و !
« ک ا ر شکنی » کوو «کارونه» نه ک ې و
کله د « ملك ا ب ا د ب د ه » غ و ا ړ و ؟
خلك د « ټن » کارلا « پرون» خلا صوی
م و ږ ې « سبا » ته پ ر ېښو د ه غ و ا ړ و !
چې د « ټن ک ا ر» مو ږ ټالوو «سبا» ته
دا « پ ر مختګ»، «بهشرفت» په څه غواړو» ؟
مخکې لرو ، « غله » د بل نه ر ا و ړ و
« په څه ې خورو چې ې په خوله غواړو» ؟
په خ و ل ـه خ و تل د « و طن » چیغې و هو
بیا خ ر څ و ل ې ب ـه «پښه» غ و ا ړ و !
« و ح د ت» مو نشته دی « اخلا ص» نه لرو
رفیقه ! هر څه « په خپل زړه» غ و ا ړ و ؟

٤٥/٧/٧

عزم من

بعد از ین کالای میهن را ببر خواهم نمود
آرزوی مودرا از سر بدر خـوا هـم نمو د
انس با اموال مو جو د و طن خواهم گرفت
از تجمل دو ستی صر ف نظر خو ا هم نمو د
فیشن بیحد نخوا هم کر د د یگر حسب مو د
جای آن د یگر بسی قدر از هنر خواهم نمود
چشم ظا هر بین نبینم د ر طر یـق التبا س
ا ز طر یـق مر د می جلب نظر خواهم نمود
شیك پوشی را ا ز ا ین پس ترك خواهم گفت و بس
با تـأ ئی چارهٔ این درد سر خوا هم نمو د
ا ز معا ش پیشکی د یگر نمیسا ز م لبا س
نفر تی د یگر ز همچون شأن و فرخوا هم نمود
شخصیت را ا ز لبا س نو نـد ارد حر متی
جستجو ی معنو یت د ر بشر خو ا هم نمو د
عا شق پیر ا هن « پر لن » نخوا هم شد د گر
بهر خو د پیر ا هن ازرخت د گرخواهم نمود
د یدهٔ حسرت نخوا هم دو خت سوی هرد کان
من بساط ز ند گـی رامختصر خوا هم نمود
بعد ا ز ین خودرا بجامه کی کنم آرا سته
بل به خلق نیك خودرا مشتهر خوا هم نمو د

طعنه‌ئی بی‌ذوقی‌ام هرروز یاران گر زنند
من دو گوش خویش را دیوار و در خواهم نمود

کور کورانه همی تقلید از کس کی کنم
از بد و خوب عمل خود را خبر خواهم نمود

نفس سرکش گر زنو ماند بنای این هوس
شهر دل را از غضب زیروز بر خواهم نمود

ریش نگذارم چو بیخ طرب در دور زنخ
پیروی آری نه من از هر لدر خواهم نمود

بی صلاح عقل گامی بر ندارم من به پیش
گرخرد یارم شود هر سو سفر خواهم نمود

در معنئی گر نبینند دیدهٔ دنیا پرست
در سرشک خود سراغ این گهر خواهم نمود

گر سری سر پیچی گیرد باز از عزم هوس
از خصومت آرزو را دربدر خواهم نمود

مرغ آمال وطن افتاده گر بی دست و پا !!
در هوایش خویشتن را مشت پر خواهم نمود !

آتش دل گرشود صدبار از اشکم خموش
من بآهی باز آنرا شعله ور خواهم نمود

بی وفا افتاده یاران گرحنیفی با وطن
درغم تنهایی خود را خونجگر خواهم نمود

کابل ۱۳۴۵/۶/۲۸

احمد شاه «وحدت»
Ahmad Shah WAHDAT
Mobile: 0700252598
E-mail: ahmadshahwahdat2@yahoo.com

څوکی

هم وقار، هم يې عزت دی په څوکی کښې
هم يې زور، هم يې قوت دی په څوکی کښې
که شرف، حيا يې ولاړ شی، بروا نشته
دده واړه شرافت دی په څوکی کښې
چا پلوسی اوغوړه مالی يې ساتند وی دی
ورته تل دده حاجت دی په څوکی کښې
د آمر په مخکښې شکته، بور ته ګيډه
که هر څومره ناست اوچت دی په څوکی کښې
د څوکی لاړ کښې که هر څو مال مصرف کړی
نغد تيار بهرته دولت دی په څوکی کښې
څکه بلته «نالايق» او «نابوه» وايی
ده ګټلی ليا قت دی په څوکی کښې
که څوکی کړی ترينه ليرې سوچ ... دی
خو څښتن د شخصيت دی په څوکی کښې
غيرت نه ور څخه دورور په بده ورځ يې
بايلولی يې غيرت دی په څوکی کښې
اې «رفيقه!» علم او پوهه يې مه پوښته
د ده واړه علميت دی په څوکی کښې

کابل ۱۶/۱۰/۴۵

ګوره !

یوځل زما دسوی زړه، سوی داغونه ګوره !
په ما پراته دا دغمونو انبار و نه ګوره !
مغروره ته کوه خوښی او خوشالی همیشه
زما په برخه ده ژړا او فریادونه ګوره !
ته د مظلوم له وینو ځان ته دې شراب جوړوه
زما په مخ باندې داوښکو بهیرونه ګوره !
لوړو بنګلو، دنګوما فیو کښې ژوندون کوه ته
په هره شپه د سینما پښکلې فلمونه ګوره !
شراب، کباب دی وی دتا، څښه په مزه-مزه یې
تفریح له پاره استالف اوپغمانو نه ګوره !
پریږده ما پریږده چې په خپل ځان باندې وژاړمه
زه به ویر ګورم، ته نخاوې اورقصونه ګوره !
زه «رفیع» جوړ خوښی ته نه یم غم دی برخه زما
ته خوشالی ګوره ، خوښی ګوره، سیلونه ګوره !

کابل ۴۵/۵/۲۷

مرادیوانه گویند

مرا آنان که راشی اند وخائن
مرا آنان که‌زانی اند و غابن
مرا آنان که با تاراج مردم ؛
به‌آهن پوش کاخی اند ساکن

مرا بیچاره‌ئی بی خانه گویند
مرا دیوانه گویند !!!

مرا آنان که وجدانی ندارند
وفا و عهد و پیمانی ندارند
ولی دارند کاخ و موتر و پول
بجز آلوده دامانی ندارند !!

سخن های مرا افسانه گویند !!
مرا دیوانه گویند !!!

مرا آنان که غرق عیش‌ونوشند
زخود کامی همیشه در خروشند
زدرد مردمی افتاده غافل
زپول چیب مردم شیکث پوشند

جهان گردی سری‌جانانه گویند
مرا دیوانه گویند !!!

مرا آنان که بی علم و کمالند
ز صد دانا ولی آسوده حالند!!
بوند آدم ولی از آدمیت
بری وغره برمال ومنالند!!!
ادب را خرمن بی دانه گویند!
مرا دیوانه گویند!!!
کنم چون از خیا نتها مذمت
شوم در حلقهٔ دزدان ملامت
بگویندم بشرم ای بی بضاعت!
غریبان را کجا باشد کرامت؟!
کرم را پول و مال وخانه گویند
مرا دیوانه گویند!!!
بیالم گر بفقری باشرافت
کنم نفرت زعیش پر کثافت
زنندم طعنه ئی بی دست و پایی
بنام ژنده پوشی بی نظافت!!
بمعنی طعنه ها مستانه گویند!
مرا دیوانه گویند!!!
نمایم گر ستایش از صداقت
چو ناپاکان ندارند آن لیاقت
کنند از عقده برحرفم تمسخر
بگویندم مگو حرف حماقت!!
تفکر را بیاز و لانه گویند!!
مرا دیوانه گویند!!!

چو گویم پاك نفسان را مقامیست
خوشا نفسی که ما نند غلامیست
غلام نفس بودن بی شعوریست
شدن عاشق به «ماده» کار خامیست
چنین مفکوره را طفلانه گویند
مراد یوانه گویند!!!
گروهی بد سرشت وخود فروشان
بد زدی اند آنانیکه کوشان!
به کهنه کرتی ام مستانه خندند
طفیلیهاز جمع شیك پوشان!
مرا بدذوق، نامردانه گویند!!
مراد یوانه گویند!!!
مرا آنان که فرزندان نازند
خداوندان کبر و حرص و آزند
ز راز زندگی خوانند غافل
ولی خود غافل از رمز نیازند
جهان ارزد بیك پیمانه، گویند!!
مرادیوانه گویند!!!
ولی من همچوخواهم بود حازم
بجای خود چو نخل صبرقایم
به بی برگ ونوایی ساخت خواهم
به پاکی زیست خواهم لیك دایم
گرم بازارخرد بیگانه گویند!!
مرا دیوانه گویند!!!

اگر دیوانه باشم یا که هوشیار؛
نسازم منت دو نان بخود بار!
مرا از دولت دنیا همین بس؛
که بخشیده خدایم طبع سرشار
نه آن مرغم که صید دانه گویند!!
مرا دیوانه گویند!!!

بود بالا مقامم خسارتی
به گردون میرسد گرد فراری
«حنیفی»، خواهی گرسیر فلك سای
ز برگ و بار بی حد باش عاری
خضوع را خصلت شاها نه گویند!
بلی شاها نه گویند!!

ابتکاری شعر:

دیوال ته

که بل څه کړي هغه و کړه، خو بیه-بیه او بد- بد بوله
حق باطل- باطل حق نه کړي، اې لیکوال صاحبه ګوره!
حقا یق چې به هر شا نوی، په همهغه شان یې څیړه
چې ملی خیا نت و نه کړی، څېړنوال صاحبه ګوره!
هېوادوال دی بې سواده، ته د دوی په مصرف «پوه» شوې
خپله پوهه تري صرف نه کړې، پوهنوال صاحبه ګوره!
خلك (خو) محان ته رشوت اخلی، ته قاضی ته رشوت اخلې
ډېر بې ځایه استعمال شوې، خبرو ال صاحبه ګوره!؟
د او لس په اختلا ف کښې، نا ته لو یه خو شا لی ده
څو دوه لو ریه رشوت واخلې، او لسوال صاحبه ګوره!؟
چرس خا نې خو دې کړی بندې، د اشراب ولی آزاد دی
شراب ام الخبائث دی ، چغلوال صاحبه ګوره!؟
له خپل ښا ره خبر نه یې، خود سری او بې سر ی ده
قول نرخونه پورته ولاړل، اې ښارو ال صاحبه ګوره!؟
دوالی له چرمه تیر شوې، درئیس لحاظ دې و کړ
تا کاتب په رشوت ګیر کړ، څارنوال صاحبه ګوره!؟
لر پښتون په انتظار دی ستا وعدې یې ښې په زړه دی
خو ته ورو-ورو لاس تري اخلې، میوندوال صاحبه ګوره!؟
د «رفیع» په دې خبرو، که څان کو ن کړ دې «والانو»
نو بس نا ته مې خطاب دی، اې دېوال صاحبه ګوره!
٤٥/٥/٢٦ کابل

دزدمعنوی

دزدمادی گردو صد سال ازپی شبخون بود
نورحق روزی زهش گیرد اگرچیحون بود
گر زند صدبار هم مشتی بتا ریکی ولی
عاقبت در بسای او زولانهٔ قانون بود
خواستن باید پناه از شر دزد معنوی
کزپی تاراج گنج شعر یا مضمون بود
بهتر ازو جدان نباشد بلهٔ عدلی دگر
تامکافات چنین دزدان درآن موزون بود
حق انسانی طلب منما حنیفی زین گروه ؛
کین فرق درزندگی ازمردمی مدیون بود!!

کابل ۱۳٤۱/۷/۳۰

PROPERTY OF
ACKU
32768

دادب غله

مالیدلی دی راز-راز عجب، عجب غله
دمـا لو او د پیسو هـم دذ هم غلـه
څوك د غلاوی قهرمان ؛ هر رنګه غلا کړی
خپلې وی دغې وند ی اود جلب غلـه
څوك کړی فخر په نسب خپله جا هل وی
بعضې و ی لا د پر دیـو د نسب غـلـه
نې وی علم، نه نسب چې څان پرې لوړ کړی
هغوی وی د خپـل مرام اود مطلب غله
رنګ په رنګ غلاوې پیښیږی په نړی کښې
خپلې وی د بند ګانو، څوك در ب غله
څان ادیب کړی په پردی مضمون «دفیعه!»
تر دې ټو لو نه ډیر بد دی داد ب غله

کابل ۴۱/۶/۱۰

چېرته ځی ؟

لګیا پرې کارخانې دې داوسلی چې چېرته ځی ؟
بوه نه یم د ټینګو نو سلسلې چې چېر ته ځی ؟
بشر کړی خو نریزی ته تمایل وحشت زیا تیږی
دنوی مسد نیت دا قافلې چې چېر ته ځی ؟
اثریې نه بشکا ریږی په دې بشود نګو بنګلو کښې
د خلکو د آ هو نو ز لزلې چې چېر ته ځی ؟
ترسره خو هیڅ نه شوې خو په خاورو کښې هم نشته
ددوی دا امید و نه او هیلې چې چېر ته ځی ؟
له بنا ره څخه ځی خو په عوا مو نه خبر یږې
زمونږ د کا ر دارا نو دا ګلې چې چېرته ځی ؟
«بغمان» او «زرنګار» نه تیمورشاه تر قبره راغلې
کورونه یې خراب کړل دامیلې چې چېرته ځی ؟
خپر یږی اخبا رونه خواثر په هیڅ انه کړی
داډ کې له درد و نو مقا لې چې چېر ته ځی ؟
«رفیعه !» حیرانږم هیڅ درک یې مونږ ی نه شم
سپیڅلی احسا سات اوو لولې چې چېر ته ځی ؟
کابل ۴۵/۷/۱۳

هوس ناصواب

تخم هوس گشته اند تا که در این مرز و بوم
زان هوس نا صواب زان هوس سخت شوم

کرده تعیش عروج بیش زحد لزوم ؛
فقر بیاورده است همچو بقدرت هجوم

جیب تهی با هوس گو که چه ها میکند؟!
فتنه بپا میکند !

پیر وجوان مرد وزن شایق مود جدید
گشته همی روز و شب جمله سیاه و سپید

چند اسیر غناست چند بود نا امید
عاطفه از حرص و آز سخت شده ناپدید

هر که به ممنوع خویش چور و جفا میکند!!
ریب وریا میکند!!

مفلس و دارا شده هر دو تجمل پرست
خورده در این رزم پوچ عزت نفسی شکست

بهر تجاوز بود هر طرفی بند و بست
داده درین ره کسان آبروی خود زدست

دست خود ازخون دل هر که حنا میکند!!
ننگ بجا میکند!!!

مردمی و مکرمت هرد و شده صید پول
معجزه‌ای سکه را کرده تمامی قبول

کیست که از حکم آن سهل بورزد نکول
کیست که بی آن دمی سخت نباشد ملول ؟!

کم بود، از مادیت آنکه ا با میکند!!
شرم و حیا میکند!

هر که بود بهر خویش چونکه سراپا هوس
نیست کسی تا کشد بهر کسی یك نفس

گشته بآزادگان کشور ما چون قفس
شهد حیات است چون رفته بکام مگس

تلخی از آن کام ما ز همچو دغا میکند
ز همچو دغا میکند!

کابل-۱۱-۵-۱۳٤٥

ACKU

هلته او دلته

هلته :

هلته د صاحب په مخ کښې اېښې ډك جامونه دي
عیش دي، خوشالي ده، د شرابو ګیلاسونه دي
پېغلې دي، نځاده، عشقبازۍ اوساتېرې نوري
سرهم دي سازونه اوزېره ولې ونکۍ اواز ونه دي
لوبې پارتمان په نوي مودباندې جوړ شوي دي
ډول دي مهیا پکښې د عیش چې څه څیز ونه دي
تودې جوارنې دي، رقیقانې را بللې دي
رنګارنګ مېوې، هم بې حسابه خوراکونه دي
دا يې يوه ولږو ګې نمونه ده چې مې وښوده
ډېر يې تر سلها ؤ، ترزر ها ؤ نو رکارونه دي

دلته:

دلته د غریب زېره جو نګېږه سوله نغرې ښکارې
وږې يې په شپو، ورځو پراته ډول اولادونه دي
نه لرې جامې او نه بېستن او نه لمځې لري
لوڅ دي هم لغېر، يېلې يې بښې سرتورسرونه دي
پروت يې رنځوران دي بې دوا او بې طبیبه ډول
ساز نشته دي سوز دي د زګېر ویو اوازونه دي
نه شي کېدای دلته چې به زه يې درته وشمېرم
مل يې په زرها ؤ بد بختي، فلاکتونه دي
ډېر افراط، تفریط دي ای رفیقه زه نوشه وکړم
بس زما له لاسه خو پوره داځو شعرونه دي

٤٥/١/٢٨ کابل

زیر سقف دیگران

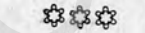
زیر سقف آن کرانی خانه‌ای
چشم بکشودم بدنیا آمدم

مهرگان بود و شجر بی برگ و بار
باخزان یك رنگ و یکجا آمدم

سرد بود آغوش مامم بس زیاس
همچو روی تخته سنگی در شتا

من غنوده اندران آغوش سرد
اشك گرم افشانده میکردم نوا

یك برادر داشت مامم بی پسر
کو بسی مشتاق یك فرزند بود

چون شنید از من که زادم گل پسر
الفتش با مادرم ده چند بود

او مرا از او بفرزندی گرفت
گشتم از آغوش مامم خود جدا

من ز دنیا غافل و کودك ولیك
بود آگه از دل مامم خدا

زان بآغوش دگر مایل شدم
از مشامم بوی مادر رفت زود
نازپرورد گشتم اما بینوا
بی کسی بر بینوائی افزود

✿ ✿ ✿

چند سالی چون گلی بیرون زباغ
درنمو بودم ولی بی بوو رنگ
یك زبی برگ و نوائی خونجگر
دیگر از خانه بدوشی سینه تنگ

✿ ✿ ✿

از بی ایشان بیامد چون اجل
جان شیرین هردو کردندش نثار
عاقبت دروادی آوارگی
من بماندم در نبرد روزگار

✿ ✿ ✿

همچنان درزیر سقف دیگران
چشم خواهم بست روزی زین جهان
این روان عاریت خواهم سپرد
همچنان پاکیزه بهر آسمان!!!

✿ ✿ ✿

کابل: ۱۳۴۵/۷/۱۵

کراره کراری

زیات له حده، تظاهر، ریا کاری شوه
په هر څه کښې غوللو او ټکماری شوه

قانون جوړشو، حکومت موږ په لاس شو
آو ازه د تحول هر لور جاری شوه؟

آزادی، د یموکراسی د خپل لاس کار شو
ویل یې ورکه نور بهخی دیکتاتوری شوه!

انتخاب د و کیلانو هم آزاد ؤ
بده داچې پکښې محای ساخته کاری شوه

په رشوت، په د سیسو، په لاس و هلو
و رتر لاسه د ملت ذمه وار ې شوه

په نامه خو اولسی جرګه شوه جوړه
حقیقت کښې ملی نه وه سر کاری شوه

کوم کسان چې په ریښتینی غمخو اران وو
د هغو پکښې کمی او کمزوری شوه

بې عمله وعدې ډېرې - ډېرې وشوې
خو هو دهېره هره یوه په بې قدری شوه

نه شو درد چاد وانې غورو شو
په هر کار کښې بې سری او بې غوری شوه

ترقـی او پر مختـګ تـر ې مړ و ړ شـو
بس په بر خه د ملت خو اړه خوا ړ ی شوه

لو ړ ه، فقر غر یبـی یـې د ا منګـیر د ی
او هم مله یې بې اسر ی او نا چا ړ ی شوه

شادې محکې روغې نه شوې، جوړې نه شوې
لا په جو ړو محکو جو ړ ه سل لا ړ ی شوه

محض نو م د ی د عمل ډ ګر خـا لی د ی
هاى او هوى ولا ړو کرا ړه کرا ړ ی شوه

یوه سل شو ل خا ینان په خپل خیا نت کښې
اې رفیمه ! اوس یې جوړه کار داړی شوه

۱۹/۵/٤٥ کابل

زړه سلا

دا ژوند مې راته وایی چې صحرا ته پنا یوسه!
له خلکو نه ګوښه شه، یو ې خلا ته پنا یو سه!

چې رنګ په رنګ ظلمونه، ستمونه پکښې کیږي
له دا رنګ ودانۍ ګډې ګوډ یا ته پنا یو سه!

چې نه وینې په ستر ګو لهوه خویه انسا نان نور
د غر و نو څنا و ر و ا و بلا ته پنا یو سه!

خند اوې د لباس کوی یار ان دی بې اخلا صه
خندا کښې مزه نشته بس ژ ړ ا ته پنا یو سه!

تو ر شو ی یم له خلکو سپیـنـد لی نه شم چا ته
رضا په قضـا و سپا ر ه قضـا ته پنا یو سـه!

«رفیعه!» څه چې څو نو را و سپدلی دلته نه شم
را څه در ومه په بهیر ه یوې بهد یا ته پنا یوسه!

٤٨/ ١/١٤

ای قصر گادری

ای نو بنا عمارت زیبای گادری!
ای عرش بس بلند تو تخت سکندری!

ای سقف کانکریتی تو از چکک بری
ای سر بآسمان زده ایوان اختری!

گو راست گو که پایهٔ وجدان کیستی
ای قصر گادری!!

ای سر بآسمان زده قصر ستاره سای
از استخوان که بتو داد نسد دست و پای

کینجا چو شاخ کبر بایستادی خود نمای
با رنگ لاله گون و قد و بست خوشنمای

رنگین چنین بگو که ز شریان کیستی؟!
ای قصر آذری!!!

از پول جیب کیست بگو سیخ و گادرت؟!
گواز کجا خریده بشد پوند و دالرت؟!

وین شیشه های پهن که داری تو در برت؟!
از مزد شصت کیست فروزان سرو برت؟

گو راست گوز خشکه لب نان کیستی؟!
ای کاخ مرمری!!!

باشی زبیژ بانی تو چون ساکت و خموش
از من شنو که از چه رسیدی بچند بوش؛

آری زخون بیوه و ایتام زنده بوش!!
یك یك بود بمالکت آن غدر و غبن روش

دانی کنون که لکهٔ ه امان کیستی؟!
ای رشك مشتری !!!

چندی بجیب مالکت اوریزی سیم وزر
باشد بقای غبن و نی آخرش هدر

بر پیکرت چو آه یتیمان کند اثر،
زان زلزله بخاك تو یکسان شوی دگر!

ویران سپس چو قلب پریشان کیستی؟!
تو با نگون سری !!!

کابل: ۱۳٤٥/٥/۱۷

خاطره

شراب

شیك هوا نان سر ه را قول مجلس برابر شو
ساز شو سر ؛او از شروع شوښه محضر شو
مودبه مود جا مې اغوستې قول مدرن وو
بحث دعلم اود فضل او هنر شو
یو ناڅا په د شرابو بوتل را غلل
هر یو څك شو له دې بحثه لاس به سر شو
د شرابو بوتل مات بیا لې شو ې د کې
هر هر یو به شراب څښلو با ندې سر شو
د مجلس بڼه انې نظم، در نښت ورك شو
خر مستی شوه ، بد مستی شوه انډو خرشو
علم هیر ، فضل هنر د چا یاد نه وو
یو به لر شو بل به بر بل به بیر شو
عقل و تبن، هوښ یې پر بنود بهیمیت ته
لود کی شوه ،شود کی شوه، شوراو شرشو
مجلس ختم به بد خوند شو حیوا نیت ؤ
هم هر یو ه ته یکښې پیښ د مرګ خطر هو
دافسوس او تأ ثر ځای د ی «ر فیعه»
چې ز مود به خلکو د ا ر نځ مقر ر شو

۴۵/۵/۲۲ کابل

رښتيا

رښتيا رښتيا به وايم چې ما څه ليدلی دی
ما چې يرر رښتيا ليد لـی چې دروغ ختلی دی

په خوله يې ويل رښتيا يم خو عمل به يې دروغ ؤ
په خلکو يې دروغ هم په رښتيا منلی دی

په نوم يې د رښتيا چې هر څه وايه د خپل ځان کېږ
به دام کښې د رښتيا يې چې مارغان نيولی دی

رښتينی وخت چې راغی د رښتيا او حقيقت
اوس تښی دی بيخی له دې صحنې و تلی دی

رښتيا نشته ـ هيڅوک په رښتيا غم د هيواد نه خوری
بس قـول بـه شخصی ګټه او مفاد کښې تللې

«رفيعه» رښتيا وايه له رښتيا نه مه تيريږه
رښتيا به دې په کار شي رښتيا چې پرسا تلی دی

٤٥/١/٣ کابل

دنیاپرستان

غـر ه میبینم لئیمان را به نیا ی سپنج
خورده چون زلفی یگان بر درب ماوای سپنج

ر و زشا ن با شد همه تد بیر بهر اخذ و جر
شب بجای خوا ب اندر فکر و سود ا ی سپنج

د ر پی تحصیل علم دین نبا شد کس دریغ
بل کند اکثر ز بر ا رشا د وانشا ی سپنج

ا هل د ل د ر پرتو این شمع یغما کی رو ند
پا ی ، عا قل کی نهد در نقش هر پا ی سپنج

ره مد ه در دل حنیفی آ رزو ها ی سخیف
زانکه میمیر د کرامت ا ز هو سها ی سپنج

۳۸/۹/۲۶

نوی شعر په زاړه قالب کښې :

الغیاث

د صاحب له غوږ او شه ! الغیاث !
تل غوږ میږي لکه پشه ! الغیاث !
د ماغ لوبه خولیا قت یې زښته ډیټ دی
کګړی له عقله تشه ! الغیاث !
شیك مودرن او روبا یی لباس په غاړه ،
بوټ یې بر بښې له بالشه ! الغیاث !
چې مدام دخپل شخصی مفاد کوشش کړی
له دې هسې او کوشه ! الغیاث !
د وطن د آبادی فکر یې نشته
یې د (خپل) نفس له خواهشه ! الغیاث !
د هیواد په غم مچلیږي نه خبر یې ،
پوه یې نه دی له نالشه ! الغیاث !
چې خپل غم خوړی د بل غم ورسره نشته
توړي خاورې یې په خوله شه ! الغیاث !
په خوله لا فې دوفا او صدق کاندې
ډك یې زړه له غل او غشه ! الغیاث !
اې «رفیقه !» که هرڅو ځان ته مغرور ډی
نه ارزیږی په وړ بشه ! الغیاث

٤٥/٦/٢١ کابل

از کجاکردی بگو ؟

ایکه ازراه تقلب تاجر کشور شدی
کردی چندی دست و پا تا صاحب موتر شدی

زود بعداً آشنا با دزدی دالر شدی
گرچه بودی خشک ولاغر فربه و پر بر شدی

گر نه چور و احتکاری برملا کردی بگو ؟
از کجا کردی بگو ؟؟؟

گه نمودی انحصار و گه بکردی احتکار
گه خجل بودی ز کارت گه نمودی افتخار

گه به نیرنگ صداقت گه بنام اعتبار
درصدی صد نفع کردی ای لئیم نابکار

گر نه رویت را دراین ره سنگ پا کردی بگو ؟
از کجا کردی بگو ؟؟؟

ای که بودی چند روزی آمر احصائیه
کردی رو یکار یکدم جلب قرون ماضیه
رفتی بهر کسب رشوت ازو ظیفه حاشیه
خوردی رشوت های وافر کردی رویت راسیه

گر نه آن گردی چسان قصری بپا کردی بگو ؟
از کجا کردی بگو ؟؟؟

قصر آهن پوشت ای خائن ز خیرات دغاست
آنهمه از پول و مال بیوه و کور و گداست

زانکه وضع اقتصاد روز پیشت یاد ماست
داغ نحس پنجهٔ تو در گلوی ما بجاست

از تجاوز گر نه کسب این غنا کردی بگو؟
از کجا کردی بگو ؟؟؟

میکند تولید ثروت باز وی آهنگری
میکشد رنج کثافت کهنه دوز و مستری

میشود افگار دست و پای دهقان هر گری
میکنی امضاء تو یك مکتوب آنهم سرسری!!

گر نه از راه تملق ارتقا کردی بگو؟
از کجا کردی بگو؟؟؟

با همه چور و خیانت کبر و استغنا کنی!
بر سر حمال و کاسب هیبت بیجا کنی

یك زمینه بهر تاراجی کسان پیدا کنی
چشم خود در دیدن حق کور و نابینا کنی

کی بروی حق تو روزی دیده وا کردی بگو؟
از کجا کردی بگو؟؟!

ای نهنگ ماهی خورد تا بکی استی فضول
این صعود قوس ظلمت گشته نزدیك نزول

تکیه کن چندی دگر هم ای دنی بر پشت پول!
عاقبت گردی حقیر و مجرم و پست و خجول

تا ابد گر تو نه گو فکر بقا کردی بگو؟
از کجا کردی بگو؟؟!

کابل: ۷ جوزا ۱۳۴۵

دغریب حال

چې له حاله د غریب نه وی خبر هیڅ
ورته مه وا یه بشر نه دی بشر هیڅ!

چې خوږ نه شی په د رد منو ، غمځپلو
ورته مه وا یه ځیګر نه دی ځیګر هیڅ!

چې د بل کړه وی غم او دی بنادی کړی
په تعریف د انسان نه دی برابر هیڅ!

که نور ټول خلك حریر او دیبا پوش وی
چې غریب پکښې بر بنډ وی د اختر هیڅ!

پکښې نه لری چې محای عالی فکر و نه
تش کدودی ورته و نه وا یې سر هیڅ!

کوم شاعر چې د ټولنې غمخور نه وی
که په شعر ډك د فتر کړی هر د فتر هیڅ!

چې مدام د جا معې په خیر خ غیږی
د «رفیع» ویل به نه وی بې اثر هیڅ!

کابل ۴۰/۹/۷

تیزرانی وویرانی

دوش از یك جاده بودم جانب منزل روان
غرقه درسودای نفع و سود وانعام و زیان
تا گهان آواز د هشت ناك آمد از قفا
سرعقب برده نگاه کردم سرك تا انتها
موتری دیدم شده از جاده آنسو منحرف
بعدی یك ملاق گشته از دوش هم منصرف
چون نفس بگرفته ای افتیده آنسو جا بجا
کرده یك پهلو به عمق جوی خشکی اتکا
اندران نقطه تجمع کرد بس مردم بزود
آه حسرت میکشیدی هرکسی از دل چودود
عاقبت دیدم جوانی میتپد در خون وخاك
دل بحال زار آن زیبا پسر گردید چاك
دیدم آمد امبولانس وهم ترافیکان رسید
پیکرمجروح را سوی شفاخانه کشید
چون ترافیك موظف رشتهٔ پرسش گرفت
سخت اندام دریور را سپس لرزش گرفت
لیك مجروح جوان درعرض ده جان داده بود
سطح موتر را زخون آب فراوان داده بود
گفت شوفر من ندارم اندرین با بت قصور
زانسکه نافرمانی کرده ازجلوا ینجاظهور !!
گرچنین باشد درایورتیزران و باالهوس
صد جوان از پادرآید هرزمانی پیش و پس!!!
۱۲-سرطان ۱۳۴۲

دخندا څپه :

لـرې ګرځه

له د ر و غو لـه حيلو نه لرې ګـر ځه !
له فر يبو ا و له چلو نه لـر ې ګر ځـه !
به روژه کښې بيرا و با رور با ندې ژبات وې
د سيلو له پلو ر نځونه لر ې ګـر ځـه !
او که نه جيب به دې لوټ جا مې دې ځير ې
له خوراك ددې کلچو نه لر ې ګر ځه !
غوږ ې نه دې يو ه صحنه د بز کشې د ه
دا دسپين زر له غوږو نه لرې ګر ځه !
سر تر پا يه به ګـکې شـې به چيکـې و
دزاړه ښا ر له کو څو نه لر ې ګر ځه !
اچول در يګك و عد ه و کړه ښار والی
دښارواڼی له کـا ر و نه لرې ګر ځه !
بيا يې مې خاورې کړې کوڼه به کو څو کښې
به دې خاوره کښې له تلو نه لرې ګرځه !
د ا يې ځه کو ې پا خه سړ ك ته را شه
دسړك له کټر کو نـه لر ې ګـر ځـه !
خصو صاً بـا يـسکلا ن پـکښې ما تـې ن ې
د سا يکل له سور يدو نه لرې ګر ځـه !

نوريې څه کوې سرو نه پر ې ما تهې ی
سر کاری سکرو، لرګونه لر ې ګر ځه !

د پسه په نوم د مينې غو ښه د ر کې ی
د قصـا ب له قسمو نـه لر ې ګـر ځـه !

د اختر شپې دې رالنډې هر څه ګران شول
د ا ختر نو يو جا مو نه لر ې ګر ځـه !

د اختر شپو کښې بې ځايه تا وانـی شـی
له نا وړه ر و ا جو نه لر ې ګـر ځه !

د کتا ن ، د مر ينې خبر ې مـه کـړ ه
له نيلون او له پا چو نه لر ې ګـر ځـه !

د هيو اد ر ختو نه ا خله چې ارزان دی
د خارج ډولو ر ختـونه لر ې ګـر ځـه !

ابتکار دی په ژوندون کښې راپيدا کړ ه
له تقليد او له پېښو نه لر ې ګر ځـه !

يو دا نه دې ډېر دردونه لر م زړه کښې
له بی ځا يه مصر فو نه لر ې ګـر ځـه !

که د خلکو خوا بدی نه کړې «رفيعه ! »
قرار کښېښه له شعـرونه لرې ګـر ځه !
٤٤/١١/٤ کـابل

وطن

ای وطن ای جای بود و باش ما
ای وطن گهوارهٔ خوش باش ما
ای وطن ای مهر تو پاداش ما

عشق تو شعار ما ست ای وطن وطن
عز تو وقار ما ست ای وطن و طن

ای جوانان آستین را بر زنید
نقش میهن را کمی خوشتر زنید
گام در این ملك بهنا ورزنید

خاك تو مزار ما ست ای وطن وطن
عشق تو شعار ما ست ای وطن وطن

یکدل و یك عزم یك قوت شویم
مرد وزن پابند یك وحدت شویم
جسم مردم داری و همت شویم

این سخن قرار ما ست ای وطن وطن
عشق تو شعار ما ست ای وطن و طن

کابل : ۱۷-۱-٤٤

رنګين ګلونه

بسرلی د ی زلمی شوی وا ړه دښتې، وا ړه غر و نه
ګوکيد لې دی له مخکی- هره خوا ر نګين ګلو نه

هم په بن هم په بيديا کښې، هم په باغ هم په صحرا کښې
د ګـلا نو خو شبو يی د ه، د بلبلو ا و ا ز و نه

معطر ه هم فضا د ه ، معنبر ه هر ه خوا د ه
د سهار و ړ مه چلين ی ، تـازه کيږی دما غو نه

د شبـنم کـا روان را درومی له آسمانه د ګل لورته
د ملکو لور ته وړی تړې - خو شبويی، ښکلی عطرو نه

د آ بشا ر غږ شو را پورته-دزر کانو غا ړې ا و رم
تازه کيږې و چې څا نګې، ژوندې کيږې مړا وی زړ و نه

د ګـلز ار سيلو نه کيږ ی - د ګـلا نو تما شې د ی
د چمن په غولی کا ندې - ز لمی نجو نې مـجلسو نه

نوی ژوند د ی نوی کال د ی-نوی ورځ، نوی هو س د ی
نوې -نوی د ی ساز و نه- نوی - نوی د ی جا مو نه

و خت د عيش او د طرب د ی - خو شالی په هره خوا د ه
را رو ان له هرې خوا د ی - د خو شيو کا ر وا نو نه

عيش پرست کوی عيشونه - مې پرست ځ کې پيالې څښې
د «رفيع» په زړه کښې پټ ه ی، ځ يرد ردو نه-ځ ير بر يښو نه

٤٥/١/١

راز معرفت

بر کو یت ای که فا قه فتـا د ه هز ا ر شیخ
و ز عشق تو گر فته بخو د اعتبا ر شیخ

شا ید به بـز م پر تو عا لم فرو ز تو
جا ن بسپر د ز نو ر تجلی هز ا ر شیخ

ما درخیا لت ایکه ز دیو ا نگا ن شد یم
در پر تو ت چسا ن نگر فته شرا ر شیخ

بیش از تما م عمر چو پر ارج و صل تست
دارد کمال خجلت از ا ین ا نتظا ر شیخ

تنها بیا د ر و ز بو صلت چه کس ر سد
آنجا که داری عا شق شب زنده دار شیخ

بی ا ر زش ا ست تحفه ترا از عـبا د تی
آ نگه که جان همیکند ت چون نثا ر شیخ

بر سر ز مین جلو ۀ تو حید چو ن ر سی
سر بر ز مین حنیفی بگو ید گز ا ر شیخ

۳۸/۱۰/٦

دشعر ملکه

بیړی ډزوندا نه مې ډوبیدو ته شوه نژدې
دسوی زړه نغمه مې سړیدو ته شوه نژدې

تر خې سیلۍ دهجرسخت چپاوور باندې را وړ
غوڼی چې دامیدمې غوړیدو ته شو ه نژ دې

به پټو ستر گو ما ډیری دزارو پیالې وخښې
نور نه شی حوصله مې تنگیدو نه شوه نژ دې

هم ما په صبر - صبر وز غمل تر خه غمو نه
کا سه مې نورد صبر توئیدو ته شوه نژدې

ز ما د حیا پیغله چې بهر و نی کښی و ه پټه
قیکر ی لرې کوی اولوخیدو ته شو ه نژدې

له خپلو غلیما نو ا نتقا م ا خیسته غو ا ړ ی
ز ما ما شو مه مینه لوئیدو ته شو ه نژ دې

د فکر ملغلر ه مې چې پټه و ه ا یر و کښی
راوز ی له ایرو نه بهر کیدو ته شو ه نژ دې

«رفیعه ا» نو ر دخپل وا ك ده اوسپینې، سپینې وا یې
د شعر ملکه مې محو ا نید و ته شو، نژ د ې
سرطان ۱۳٤٤

جهان دگر

چشم و ابرو دا زبان دیگر است
تیر عابد را کمان دیگر است
نام مجنون نم مده از شور عشق
عشق ما را داستان دیگر است
قافله باشد روان اما خموش
چون جرس با کاروان دیگر است
دست دنیا کی عنان دل دهم
از قفا صاحب عنان دیگر است
از چه وزد نیا برم پند هنر
آخرت را ارمغان دیگر است
نیست ما و ای موقت بیش دهر
منزل اصلی مکان دیگر است
ای حنیفی باخرد را در نظر
داستان آن جهان دیگر است

۳۸/۸/۱۸

اوسنی مینه

ا و سنی مینه په غـو لو لو کښې د ه
په ټکما ری فر یب و ر کو لو کښې د ه
په ز ړ ه کښې نه ده او ر یښتینې نه ده
د ز ړ ه د پا سه لا س و هلو کښې د ه
له څو کې یو ز یا ت د و ا م نه لری
د فـلم سـر تـه ر سـېد لـو کـښې د ه
ا خـلا صی نه د ه لپا سـی د ه ډ ډ ه
په غـېږ نـیـو لو ، مـچو لـو کښې د ه
بنیا د یې نشـته ا و ا سـا س نه لـر ی
په سر ك تلو په لا ړ ه تلـلو کښې د ه
حـقیـقـی مـینـه ، مـحـبـت نـشـته د ی
بس شیطا نې د ه په . . . . کښې د ه
په یې شـر مـی بـې حـیا یې بنـا د ه
پـه یې د یښی یې د ینـو لو کـښې د ه
حیـا سـا تـل پکـښې د ر ك نه لـر ی
تـل د حیـا بر بـا د و لـو کښې د ه
افـسوس «رفیعه !» په دې هسې مینه
چې یې شرمی او لو څو لو کښې د ه

٤٥/٥/٢٤

حوادث

منم طفلی بدامان حوادث
دهانم بسته پستان حوادث
لب جو بار چشم نخل مو گان
بود سیراب گریان حوادث
نمیزادم الهی کاش هرگز
من از خیل اسیران حوادث
مبادا چون دل من خانه ویران
دل فردی ز بحران حوادث
ز خوبیها ببردم گرچه برخی
همیشه بودهام خان حوادث
لبی نانی که با شد با ز شکر ست
مرا در سفره وخوان حوادث
۱۳۳۸-۱۰-۱۶

ترانه :

کلیوالۍ

ستا په مخ کښې ډ ه ر ز و ر د ی
کـلـیـو ا لـه - کـلـیـو ا لـه
و طن ستا پـه ز ی ا ر سـمـو ر د ی
کـلـیـو ا لـه - کـلـیـو ا لـه

✿ ✿

د سـتا عـز م فـرهـا دی د ی
حـو صـلـه د ې ډ ه ر ه ز یـا تـه
هم د ې کـر هم لو ا و لو ر د ی
کـلـیـو ا لـه - کـلـیـو ا لـه

✿ ✿

ته که شپـو ن یې کـه بز ګر یـې
کـه نجـا ر کـه آ هنـګـر یـې
آ با د کې ی د ې هر لو ر د ی
کـلـیـو ا لـه - کـلـیـو ا لـه

✿ ✿

و د ا ن شـو ی سـتـا په مـټ دی
آ با د شـوی سـتا په ز یـا ر د ی

که د ې کلی که د ې کو ر د ی
کـلـيـو ا لـه - کـلـيـو ا لـه

✿ ✿

په هر يو ه با ند ې د ې حق د ی
هر و ګـې ی سـتا مر هـو ن د ی
پـو ر و ړ ی د ې د پـو ر د ی
کـلـيـو ا لـه - کـلـيـو ا لـه

✿ ✿

آ فـر يـن سـتا پـه هـمـت شـه
«ر فيع» ستا په غير ت و يا ړ ی
بـل پـرې سـتا دمـيـنې او ر د ی
کـلـيـو ا لـه - کـلـيـلو ا لـه
۱۰/۲/٤٥ آ بدره

پیام مرحوم محمودی

در خواب شاعر

ای باد بـها ر عهد و پیما ن
آ سو ی مز ار من خـرا مان
خا کی بکن از سرم بدا مان
کن پا ره زفر قم گـر یبا ن
بـر گـرد و بیر ز مـن پیامـم
با یـا ر بـگو، بگوسلا مم
من کشتهٔ خا طر تو ا م گوی
من از چه و گر نه قـا صرم گوی؟!
کین گو نه بخوا ری درروم گوی
ز ین مر گ همیشه فا خرم گوی
بسپر تو بگو شش ا ین کلامم
با یا ر بگو ، بگو سـلا مـم
گو من نکشم گهی ندا مـت
از مر د ن خو یش تا قیا مت
خوا هم ز برا ی تو شها مـت
با ید سر ز ند گان سلا مت
با تیز چو نکه دا نی نا مم
بـا یـا ر بگو، بگو سلا مـم

پښتنه موروايی

ګرانه زويه چې په ناز مې لويولې!
زار ، قربان مې درته ويل هره ګړۍ!
ځاريدم او تاو يدم به تل لـه تا!
شپه اوورځ به مې بيداري تهرو لې!
ستا په غم ، غمجنه وم په ځان دې ښاد وم!
دا پوښتنه له ما وکړه : «څه د پاره؟»
ځواب دې دا دی غوږ پرې و نيسه په غور :
« دې د پاره چې با تور او ننګيالی شې
لکه و و چې هما غسې شا نې ته هم
د نيکه او د پلار نوم دې راژوندی کړې
لاس ته راو لې په تو ره او مېړانه
پښتنې برم ، شوکت ، شان او جلال بيا
نه له توپ ، نه له ټو پک نه وو يريږي
هر ګو زار لره شې سدد سکندر ته
ډيډه و نه ګڼي غليم او حيل دښمن ته
که څه هم د هلا کت او سر خطر وی
ځکه داچې مينې نی که ظاهر و مړی
مړی نه دی ، دی ژو ندی لکه چې ژ

لیکن دومره وی چې محای یی شی بدل
شی له ستر گو څخه پټ او محای یې زده شی
او که تل تر تل ژوندی وی بې غیرته
مړ یی بو له دژوندو په شمیر کښې نه دی
ژوندی یی څه دی وایه شرم او پیغور دی
له دې هسې ژوندۀ مرګ دې سل محل ښه»
دا ارزو، دا مې مطلب، دا مې مرام ؤ
ستا په ناز او په روزنه او خدمت کښې!
هم مې دا در ته وصیت دی گرانه زویه!
چې خلاف ښایی تر ې تګ و نه کړې ته!
او که ودې کړ خلاف له دې خبرو!
خپلې پی به در پل نه کړ مه هیڅکله!

۱۳٤۲ /۱/۳

ای پله بین

شاد زی ای پله بین تا هست دور ار تجاع
پست شو با پلهٔ سنگین بر ای ار تفاع
پلهٔ سنگین اشیاء زا نکه دارد ار تفاع
گرچه باشی موذی چون مکروب اندر اجتماع
میرسد روزی که باشد دور صدق و راستین!!!
هو شدار ای پله بین !!

باشی ای آقا بلی ! چون بی ارادهء بی ثبات!
زان بظاهر زندهئی، اما بمعنی در ممات !
عزت با لارود گیرم که در دور حیات !
کی برو ز حشر یا بی لیکن از پرسش نجات!
چند وجدانت نهی درزیر پا روی زمین !!!
هو شدار ای پله بین !!

چون کمال دیگرت نبود برای ارتقاء؟!
میکنی بر چا پلوسی یا تملق ا تکاء ؟!
میکنی کامت بهر نحو یکه پیش آید رواء؟!
دامن با دارت همچون کور گیری از قفاء !!
می فتی درچه روی گر کور کورانه چنین!!!
هو شدار ای پله بین !!

کابل: ۱۳٤٥/۹/۷

پله بین یار

په ښه ورځ کښې خودې هریووی شیرین، یار
که باطن یې هرڅو تورووی ځان کړی سپین یار
بده ورځ ښه وی هریو پرې امتحان شی
چې مې کوم یودروغجن او کوم رښتین، یار
صادقان منافقان و اړه معلوم شی
په دا که باندې ښکاره شی ظاهر بین یار
همتی او، بې همته سره جلا شی
شی معلوم اپرچو نست او پله بین یار
چې به بچه باندې هسك شی کشمیر و یمنی
غوره نه کړی خود پرسته او خود بین یار
په ټا کنه کښې یې غور کړه «رفیعه!»
تف لعنت په منافق او په لعین یار

دزدخانگی

خائن اندر خانهٔ ملت شده مسکن گزین
وه ازین خائن که باشد همچو مادر آستین
خویش را از ما شمارد گرچه بیش آن و این
حرف خائن کی بود اما کلامی راستین
خانهٔ ما را کند تاراج دزد خانگی!!

از هیاهو می نترسد گوئی این دزد است کر
هر قدر دزد بده رفته گشته ما هر بیشتر
دزد دیدم هر کجا اما نه اینچو خیره سر
زانی و عیاش و رند و آزی و قاچاقبر!!
ای خوشا زین آشنای بدهوس بیگانگی!!

میکشد از خانهٔ ملت طلاء و لاجورد!
او بخروارد و بخشت و بوجی بی خوف و نبرد
ما گرسنه سوی او بینیم دایم زرد، زرد
گو به ترقیدن نیاید از چه قلبی مادر د؟!!
میزند با ناسپاسان گر شود دیوانگی!!

کارش این دزد دلاور روز روشن میکند
میخورد مرغ و مرا با سخت فیشن میکند

هرچه خواهد، زان خریداری به درجن میکند
مصرف یکسال مارا نذر یك زن میکند

واأسف در چورو غارت این همه مردانگی!
او نه اینجا حیف سازد ثروت مارا و بس
بلکه بعد از عیش و نوش و ختم آمال و هوس
میفرستد لاجوردی را که دزدیده سپس
جانب امریکه و آلمان برای روزی پس

دزد با دانش کند باید چنین فرزانگی!
خانهٔ ملت چنین گر چورو غارت میشود
لاجوردش دزدی و شهدش طهارت میشود
خون ایتام و گدا رنگ عمارت میشود
اعتلایش محض باور از عبارت میشود

همچو ملت را بود بهتر ازان بیخانگی!!

کابل: ۱۳٤٥/۹/۱٤

زړه قافیه ـ نوی شعر

دملت لاس

«بیا دي نوی شراب څښلی دی پوهیږم»
په «خیبر» دي اډولی دی پوهیږم
چې دي خپه په پرسپدلي لکه ډول ده
رشو تو نه دي و هلی دی پوهیږم
ودان کړی دي چې کورور باندي خپل دی
ډېر کورونه دي لوټلی دی پوهیږم
بل کر لی ، بل ر یبلی، بل راوړی
تا غریب(!!) خو بس خوړلی دی پوهیږم
داچې زیات دي اعتبار او اعتماد شو
جو اهر دی تښتو لی د ی پو هیږم
څه که پاک دنوی مودلباس اغوندي
زړه او مغزدي نا ولی دی پو هیږم
چې اوس لاس نه درر سیږی دومره لوړیې
په بوټو دي لاس موښلی دی پوهیږم
دملت لاس به دي و نیسی له ستو نی
آخر غوږ درنه بوټلی دی پو هیږم
زه «رفیع» به ترخو شمېرم ستا غدرو نه
په ډاګه هرچا لهد لی دی پوهیږم

چینی‌های ناشکن

ای که داری آرزوی اعتلای این و طن!
زندهات بوده همیشه گرچه خوار و بی چپن!
مردهات شاید نیابد نیز کر باس کفن!
هیچگه خود را مزن باچینی های نا شکن!
هوش کن جان برادر مفت بندی می شوی!

ای که‌خواهی تا که باشی مردپاك وراستگو!
دین ملی ات کنی ایفا بدان طرز نیکو
هوش کن غافل نباشی از رقیب تند خو!
کو ترا سازد به بیرحمی فدای آبرو!
زین سبب قربان خوی خودپسندی‌می شوی؟

ای که باخامه کشائی عقده های مردمان!
باز گوئی بی ریاهمچون عیوب ایسن و آن
پرده بر گیری زروی اختلاسات نهان
چهرهٔ حق را کنی در محضر مردم عیان؛
متهم بسرافتراوریشخندی می شوی!

ایکه با نثرت به خاین طعن ناکس میزنی!
ویکه با شعرت شرر برخار و برخس میزنی
این کسی را گفته و درگوش آنکس میزنی
تیشه تی بر ریشه ات ای نخل نو رس میزنی!
بازمین یکسان به‌جرم سربلندی می شوی!!

پردی شول

ډېر ملګری، ډېر دوستان وو، ټول پردی شول
همصحبت او همدمان وو، ټول پردی شول
اخلاص او تور یالی او همتی وو
خو د ننګ یې لږ دوران ؤ، ټول پردی شول
یو مې په هم پرې بده ورځ را په کار نه شو
بس دښمن ور ځې یاران وو، ټول پردی شول
که هر څو یې دوفالا پې کول
د جفا په لار روان وو، ټول پردی شول
د زړه مینه او اخلاص یې ټکی نه ؤ
خو په خوله کښې دلالان وو، ټول پردی شول
او س شوم بوه چې ډېر تکې ابر چو نیت وو
هم دوګو یه ، هم ټګمان وو، ټول پردی شول
ښې خو ډې ، بستی خبرې یې کول
خو خو ډوالی یې لږ آن ؤ، ټول پردی شول
اې « رفیعه!» دباور خلك ډېر کم دی
باوریان، بې باوران وو، ټول پردی شول

اقتباس از (نفحه) اثر دیگر شاعر

غول دبنگ

گر کاتب کم پایه بود عاجز و عاطل
یا پیادهٔ بی علم بود یك کمی جاهل
یا جارو کش پیر بود عضوك باطل
چندان نبود جای تأثر بتوای دل
افسوس بر آن غول دبنگیکه وزیراست

هر چند که ما دون کند ابراز صداقت
ساعی بود کارکن و کان لیاقت
با آمرش ار نیست دمی تا رر فاقت
گو بند همه سادهٔ اش و دیو حماقت
خوش آنکه خری باشد و امروز سفیراست

گر کار کند کاتب و سر کاتب و مامور
یا مرد اجیر یکه ز انظار بود دور
یا پیادهٔ کم پایهٔ بیچارهٔ منفور
ز یشان نشود هیچکسی راضی و مسرور
در وقت حساب آن همگی کارمد یراست

له «سکروټي» څخه چې د شاعر بل اثر دی:

دلیاقت په نامه

ما چې پر خیانت لیدلی، دی دخدمت په نامه
درا ستکاری په نامه، دصداقت په نامه
دی منل شوی په موډ، چې هر سرچپه حکمونه
دمساوات په نامه، د عدالت په نامه
یو دی لایق بې خولی دی، کسر معاش وی مدام
ترفیع هم نه ورکوی، بې کفایت په نامه
بل نالایق ناپوه دی، خوچاپلوسی کوی تل
تقدیر نامه هم اخلی، دلیاقت په نامه
یو مری د کار له لاسه خو څوك پری نه خبریږی
بل هیڅ وخت کار نه کوی، د آمریت په نامه
یو تن هیڅ کار نه مومی تل سر گردان تاویږی
بل شل کاروونه کوی، دښه قدرت په نامه
اوس تعصب چې پرشوی، اوس ځانځانی زیاته ده
شخصی اغراض کوی کار ملی وحدت په نامه
اوس غولول چې پرشوی، اوس تظاهر چې پرشوی
چل اوفریب تیریږی، د محبت پـه نامه
«رفیقه!» ولا ندې مه ځه لاره باریکه ښکاری
چې دې را نیسی بیانو دسیاست پـه نـامـه

٤٤/٧/٢٨

یك پارچه شعر دری «رفیع»

کج قلم

کار امروز را به فردا مانده تأخیر میکند
کج قلم زین وضع نامطلوب تزویر میکند

زشت گویی، اخمه رویی مینماید در اول
چون برایش پول دهی آن وضع تغییر میکند

راه سهل وساده را بس صعب ومشکل جلوه داد
وعدهٔ پول یافت آنرا صاف وهم قیر میکند

در نخستین کار را تا ممکن وناشد بخواند
جیبش از پول پرشود «چاره وتدبیر» میکند

سعی دارد میتر اشد مشکلاتی را به کار
زین عمل تا پول بدست آرد تأخیر میکند

درعریضه خورده گیری میکند درحرف، حرف
نکته ها را هم بزعم خویش تفسیر میکند

جامعه را میکند تخریب زین کردار زشت
خانهٔ خود را مگر آباد و تعمیر میکند

کج قلم را هر کسی بدگویدش همچون «رفیع»
هر کسی باشد ورا هم زجر و تحقیر میکند

د پا ئیز «حنیفی» یو پښتو شعر

لویه وینا

پا خپیږه محلمیه چه وطن پر تاو دا ن دی
پا خه او بیدارشه چه نن وخت دامتحان دی
ولی بی غم ناست ئی شیرین عمرستا روان دی
پوهشه دقو لنی شر اغونه د اتحلمیان دی

پا خپیږه محلمیه وظیفه خپله ترسره کړه
لویه وینا غوره کړه!

پا خپیږه محلمیه ! راروان دحق به لار شه
سر دقا فلی شه لار ښوو نکی شه بید ارشه
هر کله د حق او حق و یلو طر فد ا رشه
ټینګی ارادی کړه قهرمان دلوی ټینګا رشه

پا خپیږه محلمیه و ظیفه خپله ترسره کړه
لویه وینا غوره کړه!

پا خپیږه محلمیه ! پا خیدل دمحلمو کاردی !
نورنو په پر د یو نازیدل وتاته عاردی !
خو به د اسمسور هیواد ستا ترخاوری خواردی ؟!
خو به خپل کنجو نه ئی ترخاوری به هرښاردی

پا خپیږه محلمیه ! وظیفه خپله ترسره کړه !
لویه وینا غوره کړه !

پاځیږه محلمیه! په پښتو ننګ او غیرت کوه
ځیرشه لوی جهان ته ملاتي دلوی همت کوه
وګڼه یووالی تفرقی لره نفرت کوه !!
زړه او ته نور مه وایه په موني باندی صحبت کوه!
پاځیږه محلمیه! وظیفه خپله تر سره کړه
لویه وینا غوره کړه
پاڅه دهیواد خائنا نو مخ ور تور کړه!
اور دظالمانو بد خوا رانوبل په کور کړه
خپل وطن دې خلاص د بیرته پاتې او پیغور کړه
کر که له پر دیو د بخښش اوهم د پور کړه
پاځیږه محلمیه! وظیفه خپله ترسره کړه
لویه وینا غوره کړه!

نهټه: ۱۳٤٥-۳-۲۲

فهرست

شمیر	عنوان	مخ
۱	سخن من	الف
۲	سر لیك	۵
۳	فریاد کارگران	۱
٤	دغریب اختر	۳
٥	بسراغ عاطفه	٥
٦	محکوم وایی	٦
۷	ای موترسر کادی	۸
۸	عیاش	۱۱
۹	نه غوارم	۱۲
۱۰	عزم من	۱۳
۱۱	محو کی	۱٥
۱۲	کوره	۱٦
۱۳	مرا دیوانه گویند	۱۷
۱٤	دیوال ته	۲۱
۱٥	دزد معنوی	۲۲
۱٦	دادب غله	۲۳
۱۷	چیرته محی	۲٤

شمیر	عنوان	مخ
۱۸	هوس ناصواب	۲۵
۱۹	هلته او دلته	۲۷
۲۰	زیرسقف دیگران	۲۸
۲۱	کراره کراری	۳۰
۲۲	دزړه سلا	۳۲
۲۳	ای قصر گادری	۳۳
۲۴	شراب	۳۵
۲۵	رښتیا	۳۶
۲۶	دنیا پرستان	۳۷
۲۷	الغیاث	۳۸
۲۸	از کجا کردی بگو ؛	۳۹
۲۹	دغریب حال	۴۱
۳۰	تیزرانی وویرانی	۴۲
۳۱	لري ګرځه ؛	۴۳
۳۲	وطن	۴۵
۳۳	رنګین ګلونه	۴۶
۳۴	راز معرفت	۴۷
۳۵	دشعر ملکه	۴۸
۳۶	جهان دگر	۴۹
۳۷	اوسنۍ مینه	۵۰
۳۸	حوادث	۵۱
۳۹	کلیوال ته	۵۲
۴۰	پیام مرحوم محمودی	۵۴
۴۱	پښتنه مورو ایی	۵۵

شمیر	عنوان	مخ
٤٢	ای پله بین	٥٧
٤٣	پله بین یار	٥٨
٤٤	د زدخا نگی	٥٩
٤٥	د ملت لاس	٦١
٤٦	چینی های نا شکن	٦٢
٤٧	بردی شول	٦٣
٤٨	غول د بنگ	٦٤
٤٩	د لیاقت په نامه	٦٥
٥٠	کج قلم	٦٦
٥١	لویه وینا	٦٧

ACKU

تصحیح و توضیح

از قارئین گرامی خواهشمندیم تا لطفاً قبل از مطالعه اغلاط ذیل طباعتی را تصحیح فرمایند :

صفحه (و) س ۱۹ : محای - ۷/۵ : مرد - ۱۴/۶ : زحمت - ۱۴/۸ : بشوی - ۱۲/۱۱ : لاش دی - ۱۳/۱۳ : ندارم - ۲۱/۱۸ : کنند ۱/۲۵ : کشته - ۱۶/۳۰ : هوهبره - ۹/۳۲ : سپینیدلی ۹/۳۵ : مجلس - ۴/۴۰ : پنجهٔ - ۱۰/۴۱ : هیچ - ۶/۴۸ : ته - ۱۲/۵۳ : کلیواله - ۳/۶۳ : اخلاصی - ۵/۶۳ : یو مې هم په بد ..

در صفحه (۱-۲) مراد از «کلانکار» و «ماستران» کار فرمایان است .

همچنین در اکثر صفحات یای مجهول «ې» بی موقع طبع گردیده است .

ناشر : افغان ملت
نمبر : نشریهٔ دوم
تعداد طبع : هزار نسخه
محل طبع : مطبعهٔ دولتی
تاریخ تدوین : عقرب ۱۳۴۵
تاریخ طبع : حوت ۱۳۴۵
رسام پشتی : بناغلی حبیب زی
حقوق طبع محفوظ است

حبیب‌الله «رفیع»

پارا گرافی از مقدمهٔ دری :

«این ناله‌ها با همه نارسائیها
در تاریکترین دماغخانه برده
ودر سخت‌ترین دلها جا کردنی
وگوشهای کری را وا کردنیست.

له پښتو سریزی څخه :

«زه باور لرم چې زما دا دردونه
دهیواد دټولو ووګړو له دردونو
سره مشترک دی، ښایی دیوې
محدودې طبقې له شخصي
منافعو او استبدادي نظریاتو
سره ټکر وخوري...»

شایقین گرامی میتوانند کتب
ذیل را نیز از غرفهٔ افغان ملت
ودیگر غرفه‌ها بدست آرند :

نغمه: از پائیز حنیفی (۱۲۵ افغانی)
سکروټي: از ح. رفیع (۲۰ «)
دولتي مطبعه

پاییز «حنیفی»